

Kalaallit Nunaanni Atlantikup kapisilianik kapisilinniarniarnermi aqutsinissamik pilersaarut

AALISARNERMUT, PINIARNERMUT, NUNALERINERMUT IMMINULLU
PILERSORNERMUT NAALAKKERSUIISOQARFIK

Imai

1.	Tunuliaqutaasooq	3
1.1	Siunertaq periuserineqartorlu	3
1.2	Atuuffiata sivisussusia aamma aaqqissuusseqqinnermut aalajangersakkat	4
1.3	Inatsit aamma Aqutsinissamik akisussaaffiit	4
1.3.1	NASCO	4
2.	Aalisarnermut avatangiisinullu tunngatillugu kapisilik pillugu ilisaritsineq	5
3.	Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinissamut tunngavigineqartut	7
3.1	Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq	7
3.2	TAC-mik aamma pisassiissutissanik aalajangersaasarnert	10
3.3	Malittarisassioriaatsit	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3.3.1	Aalisarnermi pisanut malittarisassat: pisassiissutit annertussusaat	11
3.3.2	Nunami namminermi malittarisassaqaqtitsineq: Aalisarnermi piginnaasat	11
3.3.3	Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq	12
3.3.4	Piffissaq aalisarfiusooq	13
3.3.5	Piujuartitsineq siunertaralugu teknikikkut iluarsartuussineq	13
3.3.6	Imartat mianerisassat	14
3.4	Saniatigut pisanik aqutsineq	14
4.	Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerillu	15
4.1	Nalunaaruteqartarneq	15
4.1.1	Attaveqaqatigiinneq	15
4.2	Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq Misissuinerlu MCS)	16
4.3	Nalunaarutiginninnerit	17
	Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit	18
	Ilanngussaq 2. Agguaassinissamut najoqqutassiaq aqutsiveqarfiit akornanni	19
	Ilanngussaq 3. Inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassaq	21

1. Tunuliaqutaasoq

1.1 Siunertaq periuserineqartorlu

Nunani tamalaani isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannit pisussaaffiliunneqartut mianeralugit kalaallit innuttaasut Atlantikup avannaata kapisiliinik (*Salmo salar*) atuisinnaanissamik periarfissaqarnissaasa isumannaarneqarnissaa aqutsinissamik pilersaarutikkut siunniunneqarpoq.

Kapisileqatigiiaat Atlantikup avannaani sumiiffinni amerlasuuni ikiliartuinnavimmat, naalagaaffiit tamangajammik oqaluttuarisaanermi immami malunnaatilimmik kapisilinniartuunikuusut aalisarnertik unitsinnikuuaat. Innuttaasut tamarmik imminnut pilersorsinnaanerisa attatiinnarnissaa Naalakkersuisunut pingaaruteqarpoq, tamannami aamma Aalisarnek pillugu inatsimmi ersersinneqarpoq. Taamaattumillu aalisarnermik aqutsinermut atatillugu taamatut periarfissaqarnerup innuttaasunut isumannaarnissaa kiisalu Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornani isumaqatigiissutit naapertuinissaa pingaaruteqarpoq.

Taamaammat aqutsinissamik pilersaarummi matumani inuuniutigalugu aalisarsinnaanerup isumannaarnissaa pingaarnertut anguniagaavoq, tamatumuunakkummi Kalaallit Nunaat tamakkerlugu innuttaasut kapisilinnik pilersorneqarnissaminnut periarfissaqassammata, inuillu aalisarnermi peqataanissamut periarfissaqanngitsut assersuutigalugu najukkaminni kalaalimineerniarfinni kapisilinnik pisinissaminnut periarfissaqarsinnaassammata. Taamaammat taamatut innuttaasut tamarmik kapisilinnik periarfissaqarnissaat isumannaarniarlugu inuussutissarsiutigalugu aalisartut assersuutigalugu najukkaminni kalaalimineerniarfinni, niuertarfissuarnut imaluunniit suliffeqarfinnut namminersortunut tunisinissaminnut akuerineqartarput. Sunngiffimmi aalisartut taamaallaat namminnek atugassaminnik aalisarsinnaatitaapput, pisatillu tuniniarsinnaanngilaat.

Aqutsinissamut pilersaarutikkutaaq NASCO-milu isumaqatigiissut malillugu aalisagaqatigiiaanik¹ ataatsimoorussanik aqutsinermut atatillugu aalisarnerup NASCO-p najoqqutassiai aamma Imaani Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutikkut² Kalaallit Nunaata nunanut tamalaanut atatillugu pisussaaffii malillugit aalisarnerup aquanneqarnera isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamik pilersaarut una innuttaasut imminnut pilersorsinnaanissaannik, soqutigisaqartut pitsaanerusumik akuutinneqarnissaannik, kiisalu Kalaallit Nunaanni kapisilinniarnermi sakkortunerusumik aalaakkaanerusumillu aqutsinissamik tamakkiisumik aallaaveqarpoq.

Aqutsinissamik pilersaarummi Kalaallit Nunaat tamakkerlugu aamma Kalaallit Nunaata kangiani sinerissap qanittua pineqarpoq. Tassa imaappoq Kalaallit Nunaata aalisarnermut oqartussaaffia tassaavoq tunngavigisamik killigititami 3 sømilip ilua tamakkerlugu.

Aqutsinissamik pilersaarummi *pineqanngilaq* Kapisillit Kuuata kapisiliinik kapisilinniarneq, Kapisillit kuuata kapisilii Atlantikup kapisiliinut ilaanngillat, taamaammallu Atlantikup avannaani kapisiliinik aalisarnermik aqutsinermut ilaanatik. Taamatutaaq kapisilik qatigalik (*Oncorhynchus gorbuscha*), tassaavoq kapisilik arti alla aqutsinissamilu pilersaarummi uani ilaatinneqanngilaq.

¹ Imaani Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissut: United Nations Convention on the Law of the sea (UNCLOS) § 63

² Atlantikup avannaani kapisilinnik piujuartitsinissamut Isumaqatigiissut (The Convention for the conservation of salmon in the North Atlantic)

1.2 Atuuffiata sivisussusia aamma aqqissuusseqqinnermut aalajangersakkt

Aqutsinissamik pilersaarut una 1. august 2026-imiit 31. december 2031 tikillugu atuutissaaq, tamatumalu kingorna aqutsinissamik pilersaarummit misilittakkt kiisalu ICES-imit siunnersuineq aamma Aalisarnek pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaaffigineqarnerat aallaavigalugit tamanna nalilersorneqassalluni. Tamanna tunngavigalugu naleqqussaaneq kissaatigineqarpat imaluunniit taama iliorneqassaaq pisariaqartutut nalilerneqarpat pilersaarut Naalakkersuisut aqqiissuteqarfigisinnaavaat.

Aalisarnerli annertuumik allannguuteqartoq malugineqarpat, soorlu pisariaqartitsineq aqutsinermi allannguinnissamik, siunnersuinnermi tunngavinni allaniluunniit allanngortoqarpat, piffissap taassuma ingerlanerani aamma aqqissuusseqqittoqarsinnaalissaaq. Taamaalilluni aqutsinissamik pilersaarutip maannakkt aalisarnermut tunngatillugu eqqortuunissaa uppersassuseqarnissaalu isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamik pilersaarutip allanngortinneqarneri tamarmik Naalakkersuisunit akuerineqaaqassapput, ilanngussalli ilaatinneqartut allanngorneri Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfinnit allaffissornikkut isumagineqarsinnaassapput.

1.3 Inatsit aamma Aqutsinissamik akisussaaffik

Aalisarnek pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu kalaallit aalisarnerannut Naalakkersuisut malittarisassiorsinnaatitaapput. Kalaallit Nunaata aalisarnermik oqartussaaffigisaani aalisakkanut aalajangersimasunut ukiumoortumik TAC-mik Naalakkersuisut aalajangersaasarput, TAC-lu kalaallit inatsisaat nunallu assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini aalajangersakkt mianeralugit TAC-mit pisassiissutigineqartut agguaatarlugit.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoq aamma Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi tunngavissat malillugit aalajangernissamut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit (itigartinneqartussanngorlugilluunniit) saqqummiunneqartarput.

Aalisarnek pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu ataatsimut isigalugu suliassanut aqutsinermut tunngasunut Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq Aalisarnek pillugu Siunnersuisoqatigiinnut tusarniaasarnissaminik pisussaaffeqarpoq. Aalisarnek pillugu inatsimmi Aalisarnek pillugu Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat aamma erseqqissarneqarpoq.

Atlantikut avannaani kapisilinniarnek Aalisarnek pillugu inatsisip saniatigut Kapisilinniarnek pillugu Nalunaarut kiisalu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat, Inuussutissarsiutigineqarpoq aalisarnek pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat, NASCO-p ukiunut arlaqartunut aqutsinissamik malittarisassiai naapertorlugit Kalaallit Nunaata kitaa pillugu Kommissionimi aamma aqunneqarpoq.

1.3.1 NASCO

Kapisillit piujuartinneqarnissaannut Atlantikut avannaanni suliniaqatigiiffik (North Atlantic Salmon Conservation Organisation) NASCO 1984-imi pilersinneqartoq Atlantikut avannaani kapisillit nujuartat piujuartinnissaannut, kinguaassiornissaannut, amerlisarnissaannut pisariitsumillu aqunneqarnissaannut

akisussaaffeqarpoq. Naak naalaagaaffiit kapisillit namminneq kooqarfimminnit kingoqqisut pillugit kapisilinniarnermik namminneq malittarisassaqaqtitsinertik aalajangiusimagaluaaraat, taava akuleriissunik aalisarnerit soorlu Kalaallit Nunaata Savalimmiullu eqqaanni pisartut kapisilinnillu nunat allat kuunit kingoqqisunik aalisarfiusartut NASCO-mit malittarisassaqaqtinneqarput.

Naalagaaffiit uku NASCO-mut ilaasortaapput: Canada, Danmark Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat sinnerlugit (DFG), EU, Norge, Rusland, Tuluut Nunaat aamma USA.

NASCO-p pilersaarusiordermut siunertaraa *"ukiuni qulini tulluuttuni pingaarnersiuilluni atlantikup avannaanni kapisileqatigiit ikiliartornerat unitsissallugu kiisalu amerleriaqqinnissaat takutinnissaat atatillugu suliaassat aallartissallugit*

Tamatuma qanoq anguneqarsinnaanissaanut mianersortumik tunngaveqarnissamut NASCO-p Iliuissatut Pilersaarutaani (1998-imeersumi) ima allassimasoqarpoq:

"Aqutsinermut uuttuutit atornerisigut uumasoaqtigiiaat tamarmik piujuartitsinermut killissarititaasut atorlugit attatiinnarnissaannut aqutsinermut iliuutsit siunertarineqartariaqarput." *"Aalisarnermik aqutsinermi mianersortumik tunngaviup atornerani inuuniarnikkut aningaasarsiornermi pissutsit aamma isiginiarneqassapput."* *"Mianersortumik tunngavik atorneqassaaq, tamatumanilu pisariaqarpoq kapisileqatigiit pileqqinnissaannut kapisileqatigiinnut "piujuartitsinermut killissarititaasut" ataallugit amerlassusillit pillugit aqqissuussinerit ineriartortinneqarnissaat (ilaatinneqassappullu naammaginartumik siaruaassimanerannut iluaqutissat, kapisileqatigiiaat amerlisinneqarnissaat aamma aalisarnermik aqutsinermi iliuussat."*

2. Aalisarnermut avatangiisinullu tunngatillugu kapisilik pillugu ilisarititsineq

Atlantikup avannaanni kapisilik (*Salmo salar*) nunani Atlantikup avannaatungaanut sinerialinni kuussuarni kuunnilu suffiarineqartarpoq, taakkunanilu uumanini aallarnertarpaa. Europami kapisileqatigiiaat Europap kujataatungaani Portugalimiit Spaniamiillu avannamut Rusland ilanngullugu siaruaassimapput. Atlantikup kitaatungaani kujataanit (USA-mi) New Englandimit avannamut Canadami issittup kujasinnerusortaani (Labradorimut aamma Quebecimut) siaruaassimapput.

Atlantikup kapisilia imermi imaanilu uumasartuuvoq, tamannalu ima paasineqassaaq kapisilik kuunni tarajuunngitsuni suffisartuuvoq, alliartornerminilu immamut tarajulimmut avalattarluni. Kussuarni kuunniluunniit tarajuunngitsuni suffisarpoq, taakkulu ukiumini siullerni najortarpai. Ileqqusutut suffisarpoq oktobarimiit januarip tungaanut. Kuunni aalajangersimasumik angissusilinnik ujaraartarlinni itersaliorfigineqartuni arnavissat suffisarput angutivissanillu suai immutserneqartarput.

Kapisileeqqat ukiuminni siullerni kuunni uumasarput, ukiulli ataatsip arfinillillu akornisa kingorna kapisillip piaraasa isikkuat allanngortarpoq, taamaalillunilu qalipaataa qaallorinnerulersarluni. Amiata qaallorinnerulernera tuluttut skandinaviamiusuullu smoltinnguunneranik taaneqartarpoq. Kujasinnerusumi smoltinnguunnerat ukiup ataatsip marlulluunniit ingerlanerani pisarpoq, avannarpasinnerusunili kapisileqatigiit assersuutigalugu Kapisilinni kapisillit aatsaat ukiut sisamat arfinillillu tungaanut qaangiukkaangata aatsaat smoltinnguuttarput. Smoltinnguunnerup nalaani kapisileeqqat timimikkut

allannguuteqartarput, taamaalillutillu immami taratsumi uumalersinnaasarlutik. Tamatuma kingorna smoltit imaanut avalakkiartuaalersarput neriniarlutik, immamiittarpullu ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit.

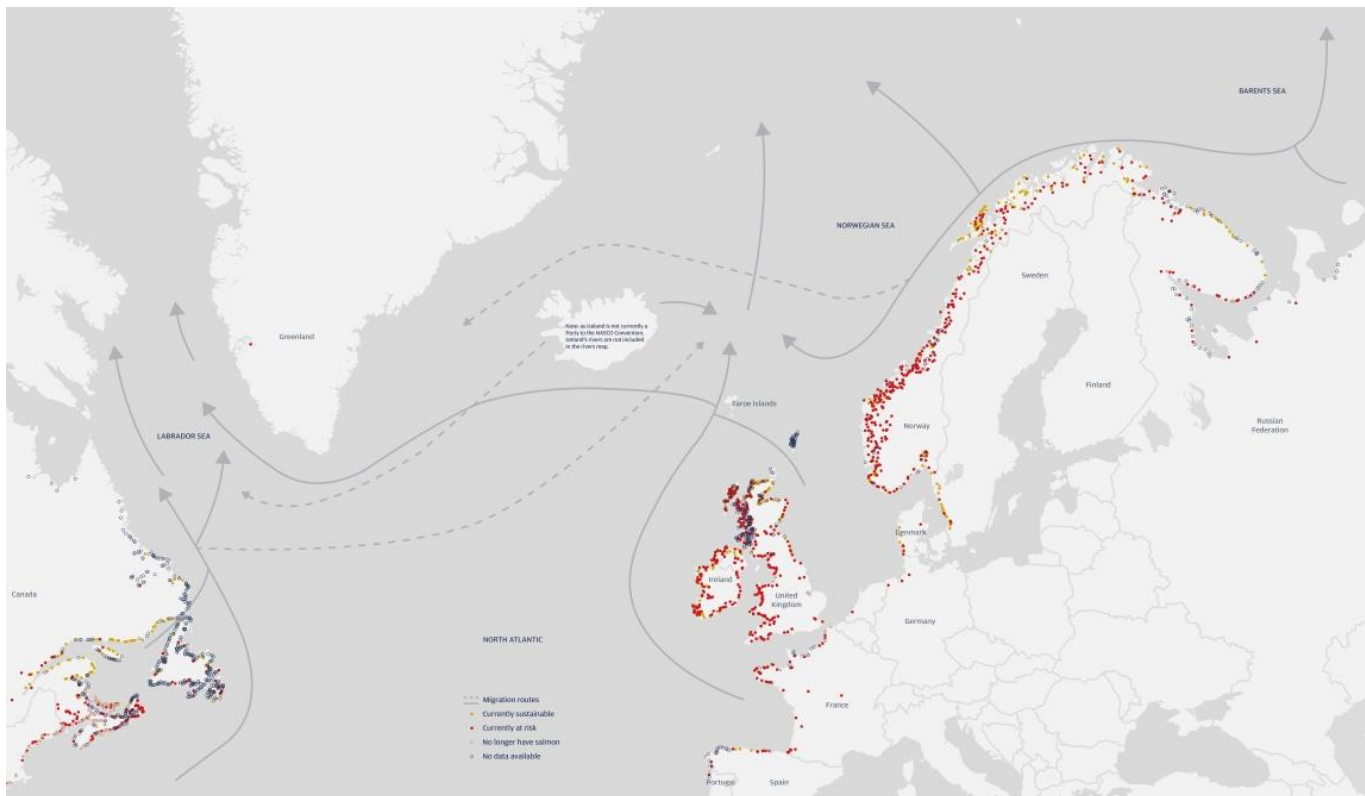
Imaani neriniarlutik ingerlaarnerminni kuunni tarajuunngitsuniit sukkannerusumik alliartulersarput, tassami imaani nerisassaqaarniarnerat kuussuarnut kuunnullu sanilliullugu pitsaanerungaartarami. Kapisilik imaani neriniarfitsialannut soorlu Barentsip imartaanut Kalaallit Nunaatalu imartaanut kilometerinik tusintilikkaanik ingerlaartarpoq. Kalaallit Nunaata imartaani nerisarinerusarpaat ammassaat, amikut qulinik avaleraasallit, krillit aamma qaleruallit themistonik taaneqartartut.

Kapisilik naammattumik angissuseqaleraangami kapisilik suffisinnaanngornikoq kuussuarmut kuummulluunniit nammineq tuckerfimminnut ukiut arlalissuit sioqqullugit suffiarineqarfimminut utertarpoq ("homing/angerlarneq"). Kapisillit Kalaallit Nunaani pisarineqartartut amerlanersaat ukiumi ataatsimi immameereersimasarput kiisalu 55-65 cm-nik takissuseqarlertarlutik, tamatumalu kingorna ukiut marluk arlalilluunniit immameereernerminni kooqarfimminnut allisimaqalutik uteqqittarlutik. Taamaammat kapisillit minnerit ukioq ataaseq uumareerlutik kooqarfimminnut utertut nerisassarsiorlutik ingerlaarnerminni Kalaallit Nunaat pallissimasanngilaat. Kapisillit ataatsimik ukiullit Europameersut Amerikamilu avannarlermeersut amerlassusiat taamaammat kalaallit aalisarnerannit toqqaannartumik sunnerneqartanngilaq, toqqaannanngitsumilli sunnerneqartarluni kapisillit angisuut suffisarnerisa kingunerisaanik amerleriaateqartarnermi.

Atlantikumi kapisillit ilai ingerlaarnerminni ima nukillaarsimatigisarput allaat suffereernermi kingornatigut toqusarlutik. Manerassuarmili kapisilinnut artinut amerlasuunut sanilliullutik Atlantikup avannaani kapisillit amerlagisassaasut suffereernerup kingorna uumaannarsinnaasarput, nutsaamillu immami nerisassarsiorlutik ingerlaaqqissinnaasarlutik. Kapisillit arlaleriarlutik suffinikut angisoorsuannngorsinnaasarput (100 cm-t sinnerlugit), taakkulu arlaleriarlutik suffisartunik taaneqartarlutik (repeat spawners).

Immami nuttarluni ingerlaarfiit sumiiffimmiit sumiiffimmut assigiinngitsorujussuusinnaasarput, taakkuli suli sukumiisumik ilisimaneqanngillat. Qularisassaanngilarli Atlantikup avannaani kapisillit tamarmik nerisassarsiorlutik Kalaallit Nunaannut ingerlaartannginnerat, naak kapisillit immami ingerlaartarnerat pillugu takussutissianit amerlasuunit tamanna oqariartuutigineqartaraluartoq. Atlantikup kapisiliaasa amerlasuut kingusinnerusukkut Europami aamma Amerika Avannarlermi suffiartorfimminnut utertussat imaaniinneranni Kalaallit Nunaata imartai neriniarfittut atortarpaat. Taamaattumik Kalaallit Nunaata imartai kapisiliup uumanerani immikkoortumi tassani pingaarutilittut najugaqarfiuupput, tassanimi kapisillit nerisaqarluartarput alliartortarlutillu, kingusinnerusukkut suffiartorfimminnut uteqqissinnaaniassagamik.

Taama annertutigisumik "angerlartarnerup" kinguneraattaaq kapisillit immamiittut kapisileqatigiinnik assigiinngitsunik amerlaqisunit katitigaasarnerat, taakkulu kooqarfimminnut suffiniarlutik uteqqinnerminni aamma kooqarfinni immikkoortitaarlutik avissaartitertarput. Kapisillit aallaqqaammut kooqarfimminnut ukiup ataatsip marlulluunniit qaangiunnerani namminneq suffiniarlutik ileqquusumik uteqqittarput.

Assiliaq 1 Atlantikup avannaani kapisillit ingerlaartarfii

Najoqqutaq: The State of North Atlantic Salmon Report, NASCO 2019

Kalaallit Nunaanni kapisilinniarneq sinnerissap qanittuani ingerlanneqartarpoq, tassa imaappoq umiatsiaaqqanit imaluunniit sinnerissap qanittuani angallatinit minnerusunit (42 fodsinit naannerusunit) tunngaviusumik killigititami 3 sòmilit timaani. Aalisarneq pingaarnertut Kitaani ingerlanneqartarpoq, Kalaallit Nunaatali kangiani aamma kapisilinniartoqartarpoq. Inuussutissarsiutigalugu aalisartunit qassutit imaluunniit qarsorsat piniutigineqartarput. Qassutit pingaarnertut piniutaapput, sunngiffimmili aalisartut ilaasa qissattaat atortarpaat. Qassutit napittaajarneqartuartaarput, inuussutissarsiutigalugulu aalisartut pisatik tunisinnaasarpaat, sunngiffimmili aalisartut namminneq atugassaminnik taamaallaat aalisarsinnaallutik.

Kapisilinniarneq tapertaralugu aalisarneruvoq, Kalaallit Nunaannilu namminermi taamaallaat atugassat aalisarneqarsinnaapput.

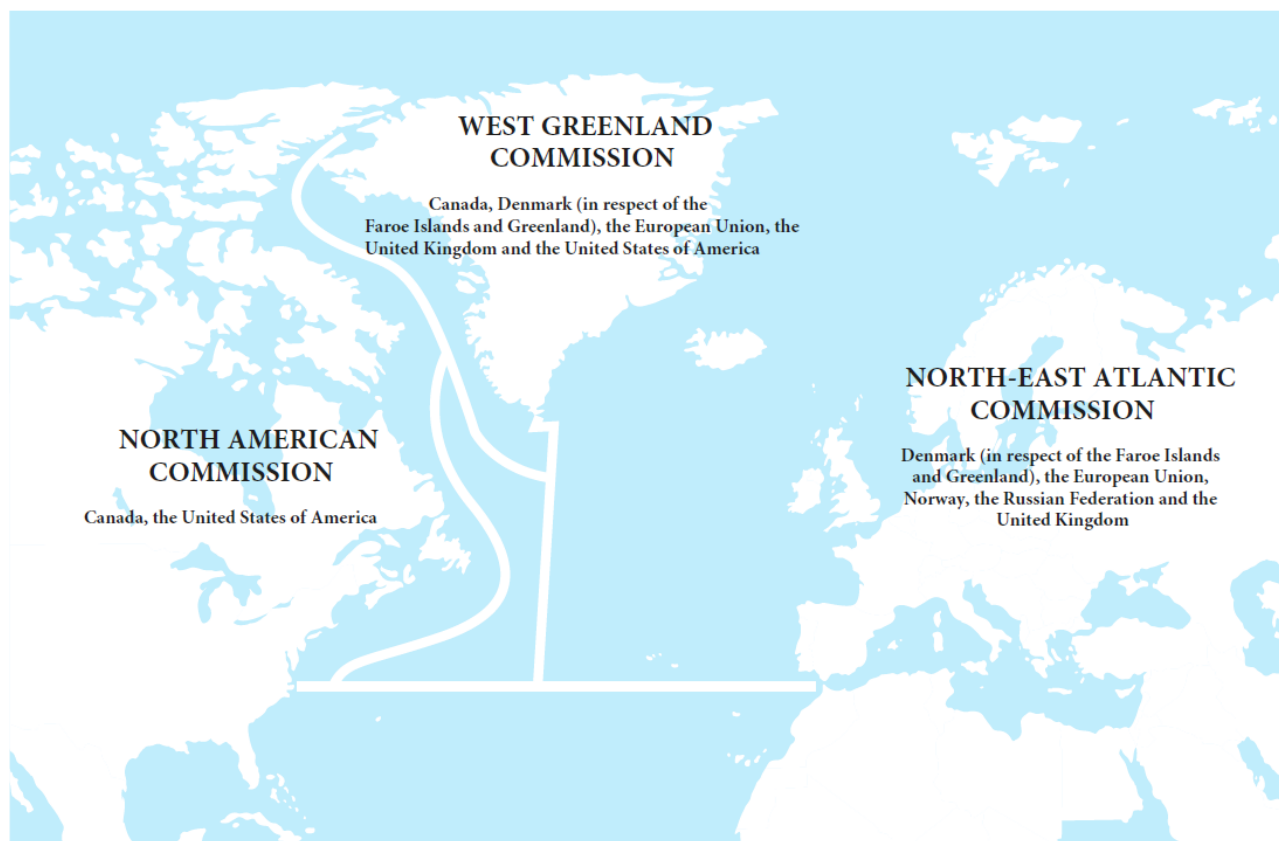
3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinissamut tunngavigineqartut

3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq

2026 tikillugu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq International Council for Exploration of the Sea-mit (ICES-imit) suliarineqartarsimavoq. 2027-mi ilisimatuussutsikkut siunnersuinemik nutaamik peqassanngilaq, NASCO-p kapisileqatigiaat nalilersussavaat, ICES-imiit qanoq iluseqassanersut qanorlu akulikitsigisumik ilisimatuussutsikkut siunnersuineqassanersut isumaliutiginerani. Siunnersuineq ukiut pingasukkaarlugit

pisarpoq, suleqatigiissitami martsip naalernerani ukiumoortumik nalilersorneqartarluni. Atlantikup avannaa tamakkerlugu kapisileqatigiiaanit paasisat ICES-imi suleqatigiissitami katersorneqarlutillu naalilersorneqartarput.

ICES-imit siunnersuineq sumiiffinnut pingaarnertut pingasunut agguataarneqartarpoq; Atlantikup avannaata kangiani (NEAC), Amerikami avannarlermi (NAC) aamma Kalaallit Nunaata kitaani (WGC). Siunnersuineq imaluunniit siunnersuineq kingullerpaq pillugu nalilersuutit NASCO-mi isumaqatigiissuteqartunut tamanut ukiut tamaasa saqqummiunneqartarput.

Assiliaq 2 NASCO-mi kommissioneqarfiit

Najoqqutaq: NASCO-mi nittartagaq

Kapisillit Kitaani sinerissami pisarineqartartut pingaarnertut Europami Amerikamilu avannarlermi kapisileqatigiinnit pisuupput. Kapisillit Kapisillit kuuaneersut ima ikitsigipput, allaat taassuma Kalaallit Nunaata sineriaani kapisilittarineqartartunut akuusangaarnatik. Aammattaaq taanna kapisileqatigiit aqutsinermi imaluunniit pisassiinermi pineqartuni ilaanani.

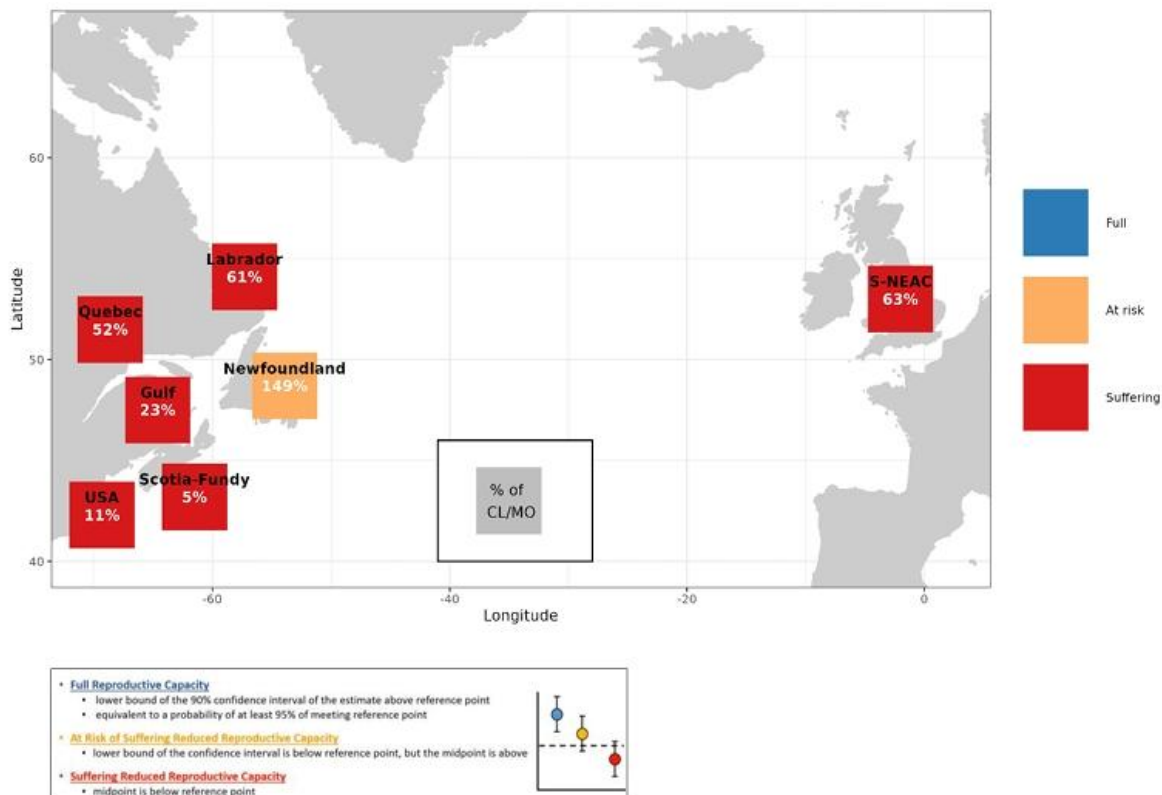
Kalaallit Nunaanni aalisarneq akuleriissitsilluni aalisarnertut pineqartarpoq (mixed stock fishery), tamatumanilu kapisillit kuussuarnit kuunniillu arlalinneersut ataatsimut nunani allani aalisarneqartarput. Kalaallit Nunaanni aalisarnermi nunarsuup immikkoortui sorliit aamma aalisagaqatigiiaat suut sunnerneqarnersut paasiniarlugu ukiut tamaasa kalaallit kapisinniarnernannit misiliutissat katersorneqartarput. DNA-mik misiliutit aamma pisat annertussusii pisat nunarsuup immikkoortuanit suminngaanneersuunerannik agguataarinermut atorineqartarput. Kalaallit Nunaata kitaani misiliutinik

tiguisarnermik aaqqissuussineq tunngavigalugu kapisillit 80 %-ii missaat Kalaallit Nunaata imartaanut ingerlaartartut Amerikami avannarlermi kuussuarneersuusut, 20 %-ilu Europamiut pingaarnermillu Irlandimi aamma Tuluit Nunaanni kuussuarneersuusut ICES-imit 2026-mi missingerneqarpoq. Tamatuma kingorna pisanit paasisat pisallu pillugit paasisat immikkoortiterneri, ilanngullugit suminngaaneereri Atlantikup sineriaani nunap immikkoortuinut kapisillit utertut kisinneqarnerinik ataqatigiissinneqartarput.

Atlantikup avannaani kapisillit uumasarnerisa sivilissusianut atatillugu aalisagaqatigiiaat sivikitsumik uumasartut atugaat kapisillit atugaannut assingusuupput. Kapisileqatigiiaat inersimasortai amerleriarternut nikerartunut malussajasuararsuupput, suffisartummi inersimasut ikittuinnaasarmata. Taamatuttaaq kapisileqatigiiaat aalisarneqarsinnaasut ukiumut pilersartut nikerarnerannik aamma sunnerneqartarput. Artinut malussajasunut taamaattunut atatillugu amerleriaateqartarnerit ajortumik sunnerneqannginnissaannik aarleqquteqarsinnaanerup annikitsuunissaa isumannaarniarlugu suffisartut naammaginartumik amerlassusiat paasinarlugu ($MSY B_{\text{escapement}}$) ICES-imit piujuartitsineq tunngavigalugu pisinneqarsinnaasut (MSY) naatsorsorneqartarput. Kapisilinnut taama periuseqalerneq kapisillit kuunnut ataasiakkaanut uteqqittartut amerlassusiat pillugu aqutsinermut uuttuusiisarnermik kinguneqarnikuuvoq (river-specific conservation limits). Kuuit amerlasuut aqutsinermut uuttuusiisarnermik aalajangiiffineqarnikuunngimmata, peqatigisaanillu kapisileqatigiiaat tamarmik alapernaarsorneqarsinnaanngimmata, kapisileqatigiiaat alapernaarsorneqarnerinut kuuit uuttuusiinneqartartussat aalajangersimasunik tunngavilerlugit atorneqartarput (kapisillit uteqqittartut pillugit piujuartitsinermik killiliussat). Kisitsineriillu inerniliussat NAC-mut aamma NEAC-mut ukiumoortumik nalunaarusiani katersorneqartarput.

Kitaani kapisilinniarnermik siunnersuisarnermut atatillugu, kapisillit pineqartut kapisileqatigiiaanit untritillikkaaneersunit akuugaasarmata, NASCO-mi aarleqquteqarsinnaanermik ilimanaat 75 %-imik annertussusiligaq akuerineqarnikuuvoq, peqatigisaanimmi NAC-mi sumiiffinnut arfinilinnut (Labrador-imut, Quebec-imut, Newfoundland-imut, Gulf of St Lawrence-imut, Scotia Fundy-mut aamma USA-mut) kiisalu Europami aqutsiveqarfiit kujasinnerusortaanni (S-NEAC-imi) aqutsinermut uuttuutit pilersinneqarusummata.

Ukiuni arlalinni ICES-imit siunnersuineq tassaasimavoq Kalaallit Nunaanni Atlantikup kapisiliinik *"toqqaannartumik aalisartoqassanngitsoq"*. Amerikap avannarliup avataanut aamma Savalimmiuni aalisarnermut siunnersuineq aamma tassaavoq *"toqqaannartumik aalisartoqassanngitsoq"*.

Assiliaq 2 Nunarsuup immikkoortuini kalaallit aalisarnerannut annertunerusumik pilersuisuusuni kapisileqatigiiaat qanoq innerannik takussutissiissut. 2SW (NAC-mi nunap immikkoortui) pillugit eqikkaaneq aamma MSW-p (NEAC-p kujasinnerusortaani) 2018-imi agguaqatigiissillugu naligitataq (Monte Carlo-mit kingullermik siaruaassimanerit) Suffisartunik missingiinerit Piujuartitsinermik killigititanut atatillugu / aqutsinermut uuttuutit pillugit. (CL/MO). Aallerfik: NASCO, ICES-imiit siunnersuineq 2026.

3.2 TAC-mik aamma pisassiissutissanik aalajangersaasarnerit

Kapisilinnik aalisarnermi pisarineqarsinnaasut amerlanerpaaffilerneqarnerat (TAC) ilaatigut NASCO-mi Kalaallit Nunaata kitaa pillugu Kommissionimi isumaqatigiissut (Multi-annual Regulatory Measures) ilaatigut tunngavigalugu Naalakkersuisunit ukiut tamaasa aalajangersarneqartarpoq.

Kalaallit Nunaani nunap immikkoortui tamarmik naligiimmik kapisilinniarnissamut periarfissaqarnissaat isumannaarniarlugu aqutsiveqarfinnut tamanut TAC-mit pisassiissutit Naalakkersuisunit agguataarneqartarput. Oqaluttuarisaanermi pisaqartarnernit paasisat tunngavigalugit aqutsiveqarfinnut tamanut pisassiissutit agguanneqartarput 2021-2025 ³.

Aqutsiveqarfiit:	Agguaassinissamut najoqqutassaq:
Avannaata kitaani	39%
Nuuk - Paamiut	38%
Kujataata kitaani	23%
Tunami	Ukiumut aalajangersimasumik pisassat 3 tons

³ Takuuk ilanngussaq 2

Pisassiissutit aqutsiveqarfinnut Naalakkersuisunit agguanneqareeraangata kinguliani agguassinissamut najoqqutassatut aalajangersarneqartut malillugit aalisartunut immikkoortunut marlunnut tassa inuussutissarsiutigalugu aalisartunut aamma sunngiffimmi aalisartunut aqutsiveqarfinnut marluusunut Avannaata kitaanut aamma Kujataata kitaanut pisassiissutit agguataarneqartarput ⁴.

Aqutsiveqarfiit	Agguaassinissamut najoqqutassaq 1		Agguaassinissamut najoqqutassaq 2
Avannaata kitaani	39%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	33 % ¹
		Sunngiffimmi aalisartunut	6 % ¹
Nuuk - Paamiut	38%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	27%
		Sunngiffimmi aalisartunut	11
Kujataata kitaani	23%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	14 % ¹
		Sunngiffimmi aalisartunut	9 % ¹
Tunumi	Ukiumut aalajangersimasumik pisassat 3 tons	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	50% ²
		Sunngiffimmi aalisartunut	50% ²
¹ Kalaallit Nunaata kitaanut %-ikkaartumik agguataarneri			
² Kalaallit Nunaata kangianut %-ikkaartumik agguataarneri			

3.3 Aqutseriaatsit

3.3.1 Pisassiissutit annertussusaat

Aalisarneq piffissamik killiliilluni pisinneqarsinnaasut annertunerpaaffilernagit aqunneqarpoq, tamanna aamma taaneqartarpoq paggatassiilluni aalisarnertut. Tamatuma kinngunerisaanik pisassiissutit aqutsiveqarfinnut ataasiakkaanut agguataarneqartarput, kiisalu aqutsiveqarfinni pineqartumi akuersissutaatillit tamarmik aqutsiveqarfinni pisassanik aalisartarlutik.

Sumiiffimmi pisassat nungunneqaraangata aqutsiveqarfinni aalisarneq unitsinneqartarpoq. Sumiiffimmiit sumiiffimmut imaluunniit ukiumiit ukiumut pisassiissutit nuunneqarsinnaanngillat.

3.3.2 Aalisarnermi piginnaasat

Atlantikut kapisiliinik aalisarneq Kalaallit Nunaanni nammineq pilersornissamut aalisarneruvoq, tamannalu aamma nammineq inuuniutigalugu aalisarnertut pineqartarpoq, taamaammallu inuussutissarsiutigalugu aalisartut aamma sunngiffimmi aalisartut kapisilinniarsinnaatitaapput. Aalisarnerli akuersissutit tunngavigalugit malittarisassaqqartinneqarpoq. Kinaluunniit kapisilinniarnissamut akuersissutaateqassapput, aamma qissattaatit taamaallaat atorineqassagaluarpataluunniit.

Angallatinut 12,8 meterit angullugit takissusilinnut (42 fodit) akuersissutit taamaallaat tunniunneqarsinnaapput.

⁴ Takuuk ilanngussaq 3 aalisartut immikkoortut akornanni agguassinissamut naatsorsuinerit.

Kapisilinniarnissamut akuersisummik tunineqarnissamik pisinnaatinneqarnermut uku naammassineqarsimassapput:

- Ukiuni kingullerni tallimani Kalaallit Nunaanni ataavartumik najugaqarsimanissaq,
- Ukiuni kingullerni tallimani Kalaallit Nunaannut akileraartarsimanissaq, aamma
- Ukiup siuliani akuersisummik pigisaqarsimagaanni aalisarnermik ingerlatsisimaneq piffissaatillugu ukiup siuliani aalisarnek nalunaarutigineqassaaq

Kapisilinniarsinnaanermut akuersisummik pissarsinaraanni sullissivik.gl imaluunniit sumiiffimmi kommunip allaffiani aqutugalugu qinnuteqartoqarsinnaavoq.

3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq

Atlantikup kapisiliinik kapisilinniarneq taamaallaat sinerissap qanittuani ingerlanneqarsinnaavoq, tamannalu isumaqarpoq tunngaviusumik killigititami 3 sømililit iluanni..

Atlantikumiit kapisilik aasaanerani Kalaallit Nunaannut ingerlaartarpoq, siullermillu Kujataanut apissittarpoq, aasaanerani ukiariartornerata tungaanut pingaarnertut Kalaallit Nunaata kitaata imartaa atuarlugu avannarpartertarluni. Kapisillip Kitaata sineriaani tikittarnerata nikerartuunera pissutigalugu siunertarineqarpoq Atlantikumiit kapisilinnik kapisilinniarneq aqutsiveqarfinnut sisamanut aggulunneqarnikuuneranut. Taamaaliornikkut Kalaallit Nunaat tamakkerlugu kapisilinniarsinnaanermik periarfissaqarnek isumannaarneqartarpoq.

Aqutsiveqarfik:	Sumiiffik pillugu nassuiaat:
Avannaata kitaani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 3 sømililit timaani nunavittami sumiiffimmit (83°17'N, 44°00'V), tassanngaanniillu avannamut tunngaviusumik killigititap 3 sømilip timaa sinerlugu 44°00'V-mut, tassanngaanniillu tunngaviusumik killigititami kujataata-kitaanit 3 sømilinik killigititaq sinerlugu 64°15'N-imut, tassanngaanniillu kangimut nunavittami sumiiffimmut (64°15'N, 52°0,7'V), tassanngaanniillu sineriak sinerlugu aallaaviusumut (83°17'N, 44°00'V). Sumiiffinni aqutsiveqarfinni pineqanngilaq kangerluk 64°15'N-ip kujataani paalik, tassaasoq Nuup Kangerlua.
Nuuk - Paamiut	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 3 sømilip timaani nunavittami sumiiffimmit (64°15'N, 52°0,7'V), tassanngaanniillu kimmur tunngaviusumik killigititami 3 sømilinik tunngaviusumik killigititaq sinerlugu nunavittami sumiiffimmiut (64°15'N, 52°0,7'V)-imiit aqutsiveqarfik (60°45'N),-imut. Aqutsiveqarfimmut ilaapput kangerluit 64°15'N-ip kujataaniittut Nuup kangerlua kangerluillu 44°00'V,.
Kujataata kitaani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 3 sømilip timaani nunavittami sumiiffimmit (60°45'N), tassanngaanniillu (60°45'N) kimmur tunngaviusumik killigititami 3 sømilinik tunngaviusumik killigititaq sinerlugu 44°00'V-mut, tassanngaanniillu avannamut nunavittami sumiiffimmut (60°10,5'N, 44°00V), tassanngaanniillu sineriak

	sinerlugu aallaaviumut (60°45'N, 52°0,7'V). Sumiiffinnut aqutsiveqarfinnut ilaavoq kangerluk 64°15'N-ip kujataani paalik, tassani pineqarluni Nuup Kangerlua, kangerlullu pineqanngitsoq tassaavoq 44°00'V-ip kangiani paalik, tassaasorlu Kangerlussuatsiaq (Lindenow fjord).
Kalaallit Nunaata kangiani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviumik killigititami 44°00'V-p kangiani 3 sømilip timaani ilaavortaaq kangerluk 44°00'V-p kangiani paalik, tassaasoq Kangerlussuatsiaq (Lindenow fjord), ilaangilarlu kangerluk 44°00'V-p kitaani paalik, tassaasoq Nuup Kangerlua.

3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq

Sumiiffik aqutsiffiusoq apeqqutaatillugu Atlantikup kapisilianik aalisarneq piffissami killilikkamik akuerisaavoq. Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu nalunaarut kiisalu inuussutissarsiutiginagu aalisarneq pillugu nalunaarut naapertorlugu kapisilinniarneq pisassiivikkaartumik Naalakkersuisut najukkami aalisartut peqatigiiffii isumasioreerlugit aalajangissavaat ulloq aallartiffissaq piffissaq kapisilinniarfiusinnaasup iluani. Kapisilik qaqugukkut aqutsiveqarfinnut assigiinngitsunut tikiuttarnera malillugu aalisarnermik piffissarititaasoq aalajangerneqartarpoq:

Aqutsiveqarfik:	Aalisarnermi piffissarititaasoq:
Avannaata kitaani	1/9 - 31/10
Nuuk - Paamiut	1/8 - 31/10
Kujataata kitaani	1/8 - 30/9
Kalaallit Nunaata kangiani	15/8 - 15/10

Aalisarneq pillugu inatsit naapertorlugu aalisarneq qaqugukkut aallartinneqarsinnaanersoq unitsinneqassanersoq Naalakkersuisunit nalunaarutigineqarsinnaavoq. Inatsimmi aamma allassimavoq pisuussutit illersorneqarnissaat tassungalu atatillugu piffissat eqqissisimatitsiviusut pillugit Naalakkersuisut malittarisassiorsinnaasut.

3.3.5 Piujuartitsineq siunertaralugu teknikikkut iluarsartuussineq

Imaani sumiiffinni mianersuutigisariaqakkani aalisarneq aqutsinerlu Ppujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu nalunaarut malillugu malittarisassaqtinneqarpoq. Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat inuussutissarsiutigalugu aalisartunut akuersissutinik tunniussisinaanissamut piumasaqaatinik aalajangersagaqarpoq. Sunngiffimmi aalisartunut inuussutissarsiutiginagu aalisarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat inuussutissarsiutiginagu aalisartunut piumasaqaatinik aalajangersaavoq:

- Uku atorlugit inuussutissarsiutigalugu taamaallaat kapisilinniartoqarsinnaavoq:
 - 1) Qarsorsat, imaluunniit
 - 2) Qassutit 20-t tungaanut amerlassusillit, taakkulu tasillugit minnerpaamik 140 mm-inik nigartaqassapput.
 - 3) Qassutit imminnut pitussimasut tallimat tungaannut.

- Inuussutissarsiummut atatinngu kapisilinniarnermi uku taamaallaat atornerqarsinnaapput:
 - 1) Qarsorsat, imaluunniit
 - 2) qassutit katitigaanermikkut annerpaamik 45-meterinik takissusillit nigartai siaarlugit
 - 3) minnerpaamik 140 mm-isut. Qassutit arlallit uiguleriissitat atornerqarnissaat inerteqqutaavoq
- Qassutit kapisilinniutit piginnittut aqqanik nalunaaqutsernerqarsimassapput. Nalunaaqutsiinnermi atornerqartoq imermi allannguajaatsuusaaq.

Inatsisit qaqugukkulluunniit atuuttut malillugit aalisarnerq tamatigut malittarisassaqartinneqassaaq.

3.3.6 Imartat mianerisassat

Naalakkersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannginnissaat. Kapisilinniarnermi qassutit, qarsorsat qissattaallu atornerqartarput, piniutillu taakku immap naqqanik immamilu uumassuseqarfiusunik qajassuussisuupput. Kapisilinniarnermi immami uumassuseqarfiusunik mianerisariaqakkanik illersuinnermut periusissaq tassaavoq aqutsiveqarfinni tamani aalisarnerup akuerineqarsinnaanissaa. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuinnermi imaluunniit nakkutilliinnermi aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfik, Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit isumasioreerlugit, sumiiffiit mianerisariaqarsinnaasut illersorniarlugit aalisarnerq killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaat.

3.4 Saniatigut piasisuukkanik aqutsineq

Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu saniatigut pisat iliuuseqarfigineqarlutillu nalunaarsorneqartassapput. Nalunaarut malillugu nassuiaatigineqarpoq saniatigut pisat tassaasut imaani uumassusilinnik pisat tamarmik aalisarnissamut akuersissummut ilaanngitsut. Saniatigut pisat tamarmik nalunaarsorneqassapput nalunaarutigineqarlutillu. Pisat tamarmik saniatigut pisat ilanngullugit tulaanneqartassapput. Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu aalisarnerni allani kapisilinnik saniatigut pisat aamma iliuuseqarfigineqarlutillu nalunaarsorneqartassapput, aamma piffissaq kapisilinniariup avataani.

Kapisilittat qatigattuut nalunaarutigineqarsinnaapput nalinginnaq kapisilittatuulli (immikkoortoq 4 takuuk nalunaarutiginninneq). Assit assigisaaluunniit pisaqarfik aamma piffissaq il.il. Pinngortitaleriffimmut nassiuunneqassapput.

Nalunaaruteqarnermi nakkutilliinnermiluunniit artinik aalajangersimasunik saniatigut pisat piffissami sivikitsumi sumiiffimmiluunniit amerlappata, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnerq pillugu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit artip uumassusilerinnermut atatillugu killiffia mianeralugu saniatigut pisat annertussusiisa naammaginartumik annertussuseqarnissaannut immikkut upalungaarsimanissamut iliuuseqarnissaq isumannaarneqassanersoq nalilissavaa. Taamatut upalungaarsimanissamut iliuuseqarnerni sumiiffinnik matusinerit piffissalluunniit ilaani matusinerit suliniutilluunniit allat artit arlaannaalluunniit uumassuseqarnikkut artukkerneqannginnissaanik isumannaarinerit ilanngunneqarsinnaapput.

4. Nalunaaruteqartarnek nakkutilliinerillu

4.1 Nalunaaruteqartarnek

Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit inuussutissarsiutigagulu aalisarnek pillugu nalunaarutit naapertorlugit kapisilinniarnissamut akuersissutillit tamarmik nalunaaruteqartussaataapput. Taamatut nalunaaruteqartussaataanerup kinguneraa, qassutinik napittaajaasimanermi, qarsorsaq qissataalluunniit atorlugu aalisarsimanermi pisaqarsimanermilu aalisarnerup ingerlanneqarsimanera pillugu nalunaartussaataasoqarmat. Aalisariarsimagaanni imaluunniit aalisarsimagaanni pisaqarnanilu susaarlunilu tamanna susaarnertut nalunaarutigineqassallunilu.

Kapisilittoqarsimanerani nalunaaruteqarnek tamanna sapinngisaq malillugu sukkanerpaamik pisassaaq. O-mik nalunaassagaanni tamanna aalisarnerup matuneqarneranit kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiutinnginnerani pissaaq. Piffissaatillugu nalunaaruteqarsimanngikkaanni ukiup tulliani akuersisummik pissarsisoqarsinnaanngilaq.

Nalunaaruteqarnek sullissivik.gl atorlugu uani ingerlanneqassaaq: Kapisilittatit nalunaarutigikkat. Nalunaaruteqarnek qarasaasiaq atorlugu imaluunniit immersugassaq aniseriarlugu assammik immersorlugu ingerlanneqarsinnaavoq. Nalunaaruteqarnek qarasaasiaq atorlugu ingerlanneqaruni toqqaannaq nalunaaruteqarnek KANUAPNA-p e-mail-ianut nassiunneqassaaq. Nalunaaruteqarnek assammik allanneqarpat KANUAPNA-mut nassiunneqassaaq:

GFJK@nanoq.gl

Postboks 501

3900 Nuuk

Imaluunniit

E-mail: GFJK@nanoq.gl

Fax: 34 63 60

4.1.1 Attaveqaqatigiinneq

Sinerissap qanittuani aalisarnerni allani aningaasarsiutigalugu aalisarnermut sunngiffimmilu aalisarnermut sanilliullugu kapisilinniarneq allaanerujussuarmik aqutsivigineqarpoq. Sinerissap qanittuani aningaasarsiutigalugu aalisarnerni nalunaaruteqartarnek assersuutigalugu tunitsiviit aqutitigalugit ingerlanneqartarpoq, aalisartullu nammineerlutik KANUAPNA-mut nalunaaruteqassanngillat. Sunngiffimmi aalisarnerni tamani kikkut tamarmik imminnut pilersornissamut periarfissaqartarnerat nalinginnaasumik ileqquuvoq, taamaalillutillu akuersisummik, nalunaaruteqartarnissamik assigisaannilluunniit piumasagaateqarfigineqartaratik. Tamatuma kingunerisaanik pitsaasumik atortussanngortitsinissaq nalunaaruteqartarnissarlu isumannaarniarlugit, aalisarnermi tassungalu atatillugu piumasagaatit pillugit attaveqaqatigiinneq pingaaruteqartorujussuuvoq. Taamaammat Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfik KANUAPNA peqatigalugu atugassiissutit arlallit atorlugit suliniuteqartarpoq:

- Tusagassiorfinnut nalunaarutitigut TAC, aalisarnermik ammaassineq matusinerlu kiisalu nalunaaruteqartarnek tamanut tusarluunneqartarput. Tusagassiorfinnut nalunaarutit aamma

Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfiup KANUAPNA-llu Facebook-mi quppernerat atorlugu saqqummiunneqartarput.

- Radiukkut ussasaarutit; Aalisarnerup ingerlanneqarnerata nalaani ukiut tamaasa akuersissuteqartarnek aamma nalunaaruteqartarnek pillugit piumasaqaatinut tunngasut radiukkut paasititsiniutit ullormoortumik ingerlanneqartarput.
- SMS; Ukiut tamaasa aalisartut qinnuteqarnerminni mobilimi normuminnik nalunaaruteqarsimasut KANUAPNA-mit ataavartumik sms-erfigineqartarput, taakkulu atorlugit aalisarnek pillugu nalunaarnissamik killiffimillu aalisartut eqqaasinneqartarput.
- Facebook ussasaarutit; Qarasaasakkut www.sullissivik.gl-mut nalunaaruteqarnissamut Facebook-kut ussasaarinerit.
- Akuersissutitut ilanngussat, akuersissutit tunniussinermit ilanngunneqartarpoq, aalisarnermit nalunaaruteqartarnek aamma malittarisassat.

Atugassiissutit taakku aammalu allat atorlugit kapisilinniarnermi aqutsineq pillugu pitsaasumik attaveqatigiinneq atuuffiatu ingerlarna tamakkerlugu sulit pitsaanerusumik nalunaaruteqartarnissaq isumannaarneqassapput.

4.2 Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq Misissuinerlu (MCS)

Aalisarnermit nakkutilliinerit KANUAPNA-mit najuunnermit allaffissornikkulu isumagineqartarput. Sinerissap qanittuani aalisarnerit imatut nakkutigineqartarput:

- Sinerissap qanittuani aalisarnermit nakkutilliisarnikkut
- Kalaalimineerniarfiit nakkutigineqarnerisigut
- Kapisilinniarnermi nalunaarutit tiguneqartut nalunaarsornerat atortussanngortinneqartarnerallu

Allaffissornermit nakkutilliinerit KANUAPNA-p Nuummi qitiusumik allaffeqarfianit ingerlanneqartarpoq. Paasissutissanik nalunaaruteqartussaataaannikkut KANUAPNA-mit nalunaarutit tiguneqartut misissuinnikkut nakkutilliineq pisarpoq. GFLK'p pisanik naatsorsuineq ingerlattarpaa tunuliaqutigalugit paasissutissat isertut nalunaarsuisussaataaannemeersut atorlugit.

Aalisarnerup ingerlanerani, ingerlaavartumik suliarineqartarput pisassiissutit ilanngaattit pisariunngitsumik siumut naatsorsorneri, aalisarnerup qaqugu matuneqarsinnaanera missiliorsinnaajumallugu. Taakkua siumut naatsorsuinerit toqqammaveqarput ukiut siuliini aalisarnerit naapertorlugit (pisarineqartartut piffissami assingani), kiisalu paasissutissat ukioq mannameersuniit.

Matusinerup kingorna sumiiffimmi aalajangersimasumi pisassiissutit akuttusuumik sinneqarsinnaasarpuit. Taama pisoqarnerani pisassiissutit sinneri ammaasseqqinnissamut pissutissaqartitsinersut KANUAPNA Naalakkersuisoqarfik suleqatigalugu naliliisarpog.

KANUAPNA aalisarnermit alapernaarsuisoqarpoq imaani tulaassinertu sinerissamut qanittumi aalisarnermit nakkutilliisartut. Kapisilinniarnertu nalaani misiliilluni siumut ilisimaneqanngitsunik nakkutilliisut misissuisarput, aalisarnermut nakkutilliisut misissuisarput atortunik, aalisartut, tulaassanik aamma kalaalimineerniarfinni tunisanik.

KANUAPNA aalisarnernik tamanik matusinissamut pisinnaatitaavoq. Matusinermi tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpoq aalisartunullu sms-ertoqarlunilu.

4.3 Nalunaarutiginninnerit

Aalisarnermi malittarisassanik unioqqutitsisoqarnerani KANUAPNA-mit politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaavoq.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlugit www.nalunaarutit.gl atorlugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit

- Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 23. maj 2024-imeersoq
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 26, 17. juuni 2026-imeersoq
- Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 72, 4. november 2025-imeersoq
- Inuussutissarsiutigiginagu aalisarnej pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 12. maj 2026-imeersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 6. december 2011-imeersoq
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-imeersoq
- Aalisarnermik alapernaarsuisut suliaasaat pisinnaatitaaffiilu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 18. marts 2004-meersoq
- Pisat ilaasa nalunaarutigineqarnerini naatsorsueriaatsit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 48, 18. december 2020-meersoq

Inatsisit tamarmik tassungalu ilanngullugu Kalaallit Nunaanni aalisarnej pillugu inatsisit tamakkerlugit nalunaarutit.gl atorlugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Ilanngussaq 2. Aqutsiveqarfiit akornanni agguassissamut najoqqutassiaq

Kalaallit Nunaanni kapisilinnut TAC Naalakkersuisunit aalajangiiffineqartarpoq. Aqutsiveqarfimmut Kalaallit Nunaata kangianut pisassiissutinik aalajangersimasunik aalajangersaasoqartarpoq, peqatigisaanillu Kalaallit Nunaata kangiani piniartuunermut aalisartuunermut ineriartornerup tapersorsorneqarsinnaanera isumannaarneqartarluni. Kalaallit Nunaata kangianut pisassiissutinik agguasseqqartoqartarpoq, taassumalu kingorna sinneruttut Kalaallit Nunaata kitaanut aqutsiveqarfinnut pisassiissutigineqartarlutik.

2021-2025 pisat tunngavigalugit Kitaani aqutsiveqarfinnut marlunnut agguasseqqittoqartarpoq pisat aqutsiveqarfinni aallaavigalugit. Takukkit kinguliani tabelit 2 aamma 3.

Takussutissiaq 1: Piffissami 2021-2025 aqutsiveqarfikkaartumik pisat (tonsinngorlugit), kiisalu piffissami 2021-2025 aqutsiveqarfikkaartumik inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguataarinerit.

Aqutsiveqarfik:	Pisat 2021	Pisat 2022	Pisat 2023	Pisat 2024	Pisat 2025
Avannaata kitaani (NAFO 1A + 1B + 1C)	17,20	8,94	14,51	6,95	10,33
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	13,94	7,47	12,12	5,93	9,21
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	3,26	1,47	2,39	1,02	1,12
Nuuk – Paamiut (NAFO 1D + 1E)	12,91	9,78	11,22	7,65	12,41
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	9,37	5,87	7,59	5,47	9,27
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	3,54	3,91	3,63	2,18	3,17
Kujataata kitaani (NAFO 1D + 1E + 1F)	7,57	7,4	7,21	5,22	5,91
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	2,92	4,46	4,9	3,74	4,02
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	4,65	2,93	2,31	1,47	1,88
Kalaallit Nunaata kitaani tamakkerlugit	37,68	26,12	32,94	19,82	28,65
Kalaallit Nunaata kangiani	0,98	0,63	1,37	0,96	0,99
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	0,42	0,27	0,58	0,31	0,13
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	0,56	0,36	0,79	0,65	0,86
Pisassiissutinit qaqinneqartut tamakkerlugit	38,82	26,52	33,79	20,94	29,64

Takussutissaq 2: Piffissami 2021-2025 aqutsiveqarfikkaartumik procent-ikkaartumik agguataarineri aamma piffissami 2021-2025 aqutsiveqarfikkaartumik inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu aalisartut akornanni procent-ikkaartumik agguataarineri.

Aqutsiveqarfik:	2021 (%)	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	2025 (%)	Agguaqatigii ssinnerisa katinneri
Avannaata kitaani (NAFO 1A + 1B + 1C)	45	35	45	35	36	39
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	81	83	83	85	89	84
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	19	17	17	15	11	16
Nuuk – Paamiut (NAFO 1D + 1E)	35	37	34	39	43	38
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	73	60	68	72	75	70
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	27	40	32	28	25	30
Kujataata kitaani (NAFO 1D + 1E + 1F)	20	29	21	26	21	23
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	39	60	69	72	68	61
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	61	40	31	28	32	39
Kalaallit Nunaata kangiani	-	-	-	-	-	-
<i>Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut</i>	43	43	42	32	13	35
<i>Sunngiffimmi aalisartunut</i>	57	57	58	68	87	65

Takussutissiaq 3: Avannaata kitaani aamma Kujataata kitaani aqutsiveqarfinnut agguaaassinissamut najoqqutassaq procent-inngorlugu

Aqutsiveqarfik	Agguaaassinissamut najoqqutassaq (%)
Avannaata kitaani	39
Nuuk - Paamiut	38
Kujataata kitaani	23

Ilanngussaq 3. Inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassaq

Agguaassinissamut najoqqutassaq 2 tassaavoq Kitaanut pisassiissutit annertussusiat, aqutsiveqarfinni Avannaata kitaani aamma Kujataata kitaani inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut tunniunneqartut. Agguaassinissamut najoqqutassaq 2 naatsorsorneqassaaq angallatinut ingerlatanut pineqartunut tunniunneqartut agguaassinissamut najoqqutassami 1-mi inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut procent-iliussap amerlisarneratigut. Inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartut akornanni procent-ikkaartumik agguataarineq takussutissaiaq 3-mi pisat takutinneqartut tunngavigalugit aalajangersarneqarpoq.

Assersuutigalugu aqutsiveqarfinni Kujataata kitaani inuussutissarsiutigalugu aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassaq 23 %-iussaaq (Kujataata kitaanut agguaassinissamut najoqqutassaq 1) * 61% (inuussutissarsiutigalugu aalisartunut agguaassat) = 14%.

Takussutissiaq 4: Aqutsiveqarfinni inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassat

Aqutsiveqarfiit	Agguaassinissamut najoqqutassaq 1	Ingerlataq	Agguaassinissamut najoqqutassaq 2
Avannaata kitaani	39%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (84%)	39% * 84% = 33 % ¹
		Sunngiffimmi aalisartunut (16%)	39% * 16% = 6 % ¹
Nuuk - Paamiut	38%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (70%)	38% * 70% = 27 % ¹
		Sunngiffimmi aalisartunut (30%)	38% * 30% = 11 % ¹
Kujataata kitaani	60%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (61%)	23% * 61% = 14 % ¹
		Sunngiffimmi aalisartunut (39%)	23% * 39% = 9 % ¹
Kalaallit Nunaata Kangiani	Ukiumut aalajangersimasumik pisassat 3 tons	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (50%)	50% ²
		Sunngiffimmi aalisartunut (50%)	50% ²
¹ Kalaallit Nunaata kitaanut %-ikkaartumik agguataarneri			
² Kalaallit Nunaata kangianut %-ikkaartumik agguataarneri			